

Povijesni prilozi, god. XXXV, br. 51, Hrvatski institut za povijest, Zagreb, 2016., 243.

Hrvatski institut za povijest izdao je 51. svezak *Povijesnih priloga* u prosincu 2016. godine. Kao i inače, svezak je podijeljen na dva dijela. Prvi se dio sastoji od sedam izvornih znanstvenih radova, a drugi od sedam prikazâ te jednoga sažetka sa skupa.

Prvi rad pod nazivom »Nekretnine u notarskim dokumentima 13. stoljeća: primjeri dalmatinskih gradova (Zadra, Šibenika, Trogira, Splita i Dubrovnika)« (7–38), nastao u suautorstvu Irene Benyovsky Latin i Sandre Begonje, istražuje na koji su način i kakvom terminologijom notari označavali i opisivali nekretnine u spomenutim dalmatinskim komunama. Uvidom u objavljena i neobjavljena vrela autorice dolaze do zaključka koji i teorijski potkrepljuju. Detaljno opisivanje nekretnina notarima nije bilo toliko bitno u njihovu »kartografskom jeziku«.

Ante Birin u radu »O familijarima knezova Nelipčića« (41–69) nastoji prozopografskom metodom ući u trag pojedincima koji su dobrovoljno služili knezovima Nelipčićima kao njihovi *familiars* u 14. i 15. stoljeću. Autor zaključke uklapa u općenita historiografska saznanja o familijarima, ali i naglašava nedostatak izvorne građe koji otežava dublju analizu.

Sljedeći članak pod nazivom »Grado in gradum semper antiquior de dicta domo aut familia de Prodis: prilog proučavanju barskih patricija Prodijs« (71–118) djelo je Save Markovića. Autor se također koristi prozopografskom metodom kako bi bolje prikazao barsku patricijsku obitelj Prodijs. Rad se nadovezuje uz prethodna istraživanja, dočim je novost analiza oporuke Ivana Prodijs, istaknutijega člana navedenoga roda iz 15. stoljeća. Oporuku autor donosi na kraju u prilogu.

»Junak ili izdajnik: sudbina Mehmed-paše Atlagića, posljednjega osmanskoga branitelja Knina i mletačkog zarobljenika« (121–132) rad je Fazilete Hafizović. Autorica istražuje popis osmanskih zarobljenika iz 1701. godine, koji su završili u mletačkome ropstvu zbog posljedica mira u Srijemskim Karlovcima 1699. godine. Fokus leži na Mehmed-paši Atlagiću, tada najvažnijem mletačkom zarobljeniku.

Lovorka Čoralić u članku »Rapski patricij, mletački kavalijer i trogirski guvernadur – Jerolim Zaro († 1703.)« (135–157) istražuje, u prvom redu, lik i djelo rapskoga plemića i istaknutoga mletačkog časnika Jerolima Zara. U uvodnome dijelu teksta prikazuje ukratko djelovanje rapske plemićke obitelji Zaro od 14. do 18. stoljeća. Autorica na kraju u prilogu donosi Jerolimov kodilic iz 1703. godine.

Naredni rad »Vojno poduzetništvo u Mletačkoj Dalmaciji i Boki od 1700. do 1718. godine« (159–194) napisao je Nikola Markulin. Autor istražuje na koji je način mletačka politička elita organizirala vojne mobilizacije u Dalmaciji i Boki te u kojoj je mjeri taj proces nadzirala, odnosno koliko je to bilo zapravo prepušteno lokalnim elitama u praksi. Dobivene rezultate autor integrira u opća saznanja o ranomodernoj pojavi »vojnoga poduzetništva«.

Podrobnju analizu dubrovačkih testamenata napravila je Ivana Lazarević u radu »Nekretnine dubrovačke vlastele u oporukama od 1750. do 1815. godine u Dubrovniku« (197–221). Prateći oskudne tragove u izvorima, autorica je povezala nekretnine u četiri skupine te je i istraživanje usmjerila prema toj podjeli. Spominje, također, da se ta vrsta izvora može

prilogu donosi i popis svih testamenata.

Na kraju sveska dolaze rečeni prikazi i sažetak sa skupa (225–243). Zlatko Kudelić je ovome izdanju pridonio dva prikaza. Prvi je osvrt na zbornik radova *Ein Raum im Wandel. Die osmanisch-habsburgische Grenzregion vom 16. bis zum 18. Jahrhundert*, Stuttgart: Franz Steiner Verlag, 2014., koji su uredili Norbert Spannenberger i Szabolcs Varga. Drugi Kudelićev prikaz bavi se zbornikom radova pod nazivom *The Reformation in the Croatian Historical Lands. Research Results, Challenges, Perspectives*, Zagreb: Biblijski institut Zagreb; Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; Visoko evanđeosko teološko učilište u Osijeku, 2015, koji su uredili Zrinka Blažević, Stanko Jambrek i Nataša Štefanec. Potom slijedi prikaz Filipa Novosela o knjizi Slavena Bertoše, *Barban i mletački Loredani: život u pokretu, ljudi i događaji*, Pazin; Barban; Pula: Katedra Čakavskog sabora Pazin; Državni arhiv u Pazinu; Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, 2015. godine. Marino Martinčević napisao je prikaz o knjizi *Ignazio Gaetano de Buset. Visita Spirituale del 1788 in Istria / Ignacije Kajetan Buzetski. Duhovna vizitacija iz 1788. godine u Istri*, Citta di Vaticano: Associazione Archivistica Ecclesiastica; Hrvatski državni arhiv; Državni arhiv u Pazinu, 2016., a koju je priredio Elvis Orbanić. Sljedeći je na redu prikaz Jure Bijelića o 53. svesku (br. 1 i br. 2) *Anala Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku*. Zatim slijedi prikaz Jelene Pavković o 39. svesku (br. 75 i br. 76) časopisa *Croatica christiana periodica*. Tomislav Smolčić sastavio je prikaz o 15. svesku časopisa *Scrinia Slavonica, godišnjak Podružnice za povijest Slavonije, Srijema i Baranje Hrvatskoga instituta za povijest*. Za kraj dolazi sažetak s međunarodnoga znanstvenog skupa *Jubileji svetoga Vlaha – poticaj suvremenim znanstvenim promišljanjima* (Dubrovnik, 21. i 22. listopada 2016.), koji su sastavili Jelena Pavković i Tomislav Smolčić.

Ante Bećir